

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

STRATEGICKÝ PLÁN SZP

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Agroenvironmentálně-klimatická opatření
Strategický plán SZP na období 2023-2027**

Integrovaná produkce ovoce

Informační materiál pro zemědělce

1 Úvod

Cílem brožury je vysvětlit zemědělcům, jaké existují možnosti v oblasti životního prostředí, klimatu a dalších sférách v rámci intervencí rozvoje venkova ve druhém pilíři Společné zemědělské politiky (dále „SZP“). Cílem je zároveň objasnit, jaká jsou pravidla těchto intervencí. Konkrétně je tato brožura zaměřena na intervence (též pod názvem opatření či podopatření) označované jako agroenvironmentálně-klimatická opatření (dále jen „AEKO“). Jedná se o jedno ze stěžejních plošných opatření ve Strategickém plánu pro Společnou zemědělskou politiku České republiky na programové období 2023–2027. AEKO je poměrně rozsáhlý komplex různě zaměřených intervencí, jejichž podmínky jsou navrženy tak, aby motivovaly zemědělce k ochraně a zlepšení životního prostředí při hospodaření na zemědělské půdě. V AEKO se zemědělcům poskytují dotace (plošné environmentální platby) výměnou za službu společnosti (tzv. veřejné statky), tedy právě za ochranu a zlepšení složek životního prostředí a přírodních zdrojů. Problematika zachování biodiverzity, zabránění degradace půd, ochrana vodních zdrojů, opatření zmírňující změnu klimatu a další jsou oblasti, které nelze řešit bez podpory z veřejných zdrojů. Podmínky AEKO reagují zejména na úbytek druhové početnosti rostlin i živočichů a špatný stav půd (vodní a větrná eroze, acidifikace, dehumifikace a utužení). Podpora v rámci plošných intervencí venkova přispívá k řešení těchto problémů z oblasti životního prostředí a stimuluje zemědělce k přechodu na environmentálně šetrnější způsoby hospodaření (integrovaná produkce). Zároveň jsou poskytovány platby pouze za provádění podmínek AEKO, které

jsou nadstavbou běžné zemědělské praxe. Svým nastavením intervence AEKO chrání a zlepšují všechny složky životního prostředí, krajinu a její vlastnosti, přírodní zdroje, půdu a biologickou rozmanitost.

Veškerá podopatření AEKO jsou nastavena na období plnění víceletých podmínek v délce trvání pěti let, tedy žadatelé musí v celém období pěti let plnit podmínky dané zvoleným podopatřením. Toto zaručuje, že požadovaný dopad na životní prostředí a jeho složky bude skutečně významný. Kontrakt mezi zemědělcem a státem je tedy uzavírán na pět let, ve kterých zemědělec, jako jedna strana kontraktu, plní stanovené podmínky, za které mu náleží podpora od státu, druhé strany kontraktu. Tato podpora mu kompenzuje ztrátu příjmu, dodatečné náklady a transakční náklady, které vznikají právě z důvodu plnění stanovených podmínek daným podopatřením či titulem. Podpora v AEKO je spolufinancována Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a Ministerstvem zemědělství ze státního rozpočtu. Tato podpora má charakter platby na plochu, je tedy vyplácena na dané hektary způsobilé zemědělské půdy zařazené v konkrétním podopatření/titulu.

1.1 Historie AEKO

Podpora AEKO (dříve označovaná jen zkratkou AEO – agroenvironmentální opatření) byla v ČR zavedena v roce 2004. Od tohoto roku byla součástí **Horizontálního programu rozvoje venkova**, který probíhal mezi lety 2004–2006 se závazky dobíhajícími až do roku 2010. Poté byla tato opatření (na podporu způsobů využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou

a zlepšením životního prostředí a krajiny, podporu zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržby krajiny) součástí **Programu rozvoje venkova** (dále jen „PRV“), a to jednak v programovém období 2007–2013 a následně mezi lety 2014–2020, respektive až do roku 2022. Rokem 2021 totiž započalo tzv. „přechodné období“ do spuštění nového programového období. Navíc od roku 2020 již nebylo možné uzavírat pětileté závazky v AEKO, ale pouze zkrácené závazky na¹, respektive na 2 roky v tzv. navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatřeních, známých také pod zkratkou NAEKO. Jedinou výjimku tvořila podopatření Zatravňování orné půdy a Zatravňování drah soustředěného odtoku, do kterých mohli zemědělci vstupovat ještě v roce 2020 a uzavírat nové pětileté závazky. Všechny zkrácené závazky již byly ukončeny, i přesto je však možné, že u některých zemědělců dojde k souběhu starých dobíhajících závazků a nového období plnění víceletých podmínek. Tento souběh je u jednoho žadatele možný, nikoli však na jednom dílu půdního bloku (dále „DPB“).

1.2 AEKO v současném období 2023–2027

Agroenvironmentálně-klimatická opatření jsou v rámci programového období mezi

lety 2023–2027 součástí **Strategického plánu Společné zemědělské politiky Evropské unie v České republice**. AEKO zahrnují celkem deset podopatření² a některá se dále člení na tituly. Celkově je tedy nabízeno 35 titulů, do kterých mohou zemědělci se svou zemědělskou půdou vstupovat (viz schéma na Obr. 1). Podrobné podmínky AEKO pro současné programové období vychází z nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.

Z analýzy provedené pro účely strategického plánování a zavádění opatření Strategického plánu SZP v České republice vyplývá, že AEKO přispívá ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně. Mimo jiné podporuje snižování emisí skleníkových plynů a ukládání uhlíku včetně udržitelného rozvoje a účinného

¹ Dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220, kterým se stanoví určitá přechodná ustanovení o podpoře z EZFRV a z EZZF v letech 2021 a 2022 a kterým se mění nařízení (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 1306/2013 a (EU) č. 1307/2013, pokud jde o jejich zdroje a použití v letech 2021 a 2022, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, pokud jde o zdroje a rozdělení takové podpory v letech 2021 a 2022.

² Od roku 2024 bude zavedeno nové podopatření Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě a nabídka se tak rozšíří o další 4 tituly dle oblastí působnosti (VN Římov, VN Švihov, VN Vrchlice a VN Opatovice). Celkový součet tedy bude roven 11 podopatřením a 39 titulům.

hospodaření s přírodními zdroji, jako je voda, půda a ovzduší. Dále prostřednictvím tohoto opatření dochází k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, posilování ekosystémových služeb a zachování stanovišť a krajiny včetně lepší reakce zemědělství na společenskou poptávku, týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyprodukovaných udržitelným způsobem.

Jednotlivá podopatření jsou v období 2023–2027 zaměřena na různé zemědělské kultury a způsoby hospodaření. V rozlišení na jednotlivé typy zemědělské kultury se jedná o:

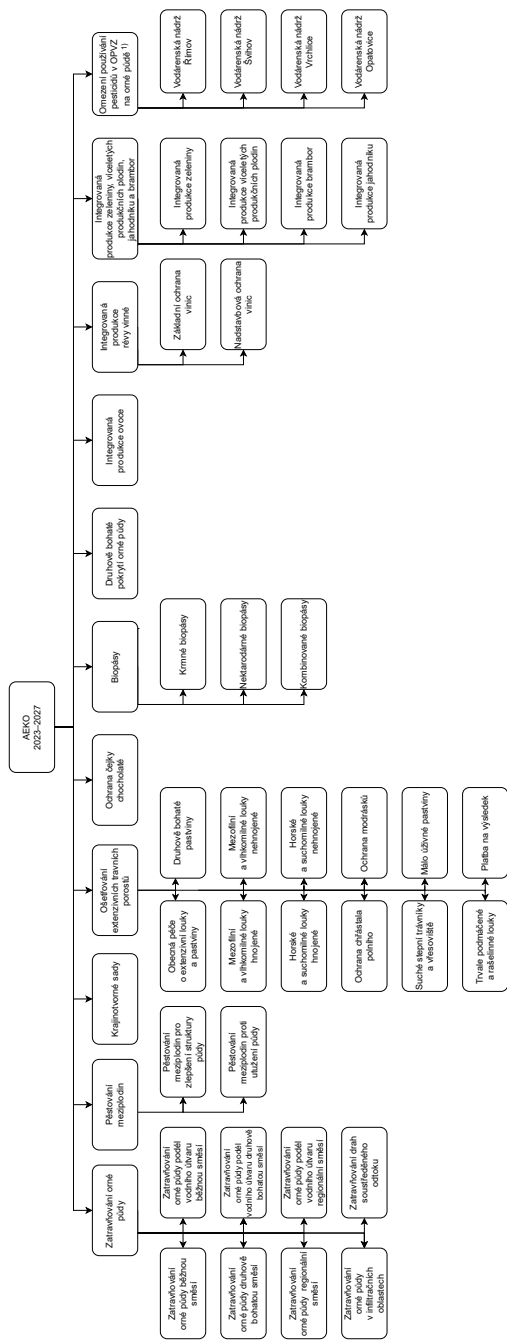
- na standardní orné půdě
  - zatravňování orné půdy,
  - pěstování mezipločin,
  - biopásky,
  - ochrana čejky chocholaté,
  - druhově bohaté pokrytí orné půdy,
  - integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahodníku a brambor,
  - omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě (od roku 2024),
- na ploše s víceletými produkčními plodinami
  - integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahodníku a brambor,
- na trvalých travních porostech
  - ošetřování extenzivních travních porostů,
- na trvalých kulturách
  - krajinnotvorné sady,
  - integrovaná produkce ovoce a
  - integrovaná produkce révy vinné.

Obecně by se dalo říci, že každé podopatření splňuje alespoň jeden z cílů, a to snižování environmentálních rizik spojených

s moderním zemědělstvím na straně jedné a zachování přírody a obdělávané krajiny na straně druhé. Zastoupení těchto cílů v jednotlivých podopatřeních závisí na oblasti, kam jsou tato podopatření směřována. Například v oblasti s intenzivní zemědělskou výrobou se podopatření často zaměřují na snižování environmentálních rizik (např. integrovaná produkce se zaměřuje na omezení vstupů a využití postupů a technologií šetrných k životnímu prostředí), ale mohou být také určena k ochraně přírody (např. založení biopásky podporuje biodiverzitu, titul Trvale podmáčené a rašelinné louky zase zajišťuje, že bude tato cenná lokalita šetrně obhospodařována apod.).

V porovnání s předchozím obdobím PRV z let 2014 až 2022 (včetně přechodného období) došlo k několika změnám. Stávající podopatření zůstala zachována, ale přibyla nová, a to podopatření Pěstování mezipločin (v rozčlenění na dva tituly) a Druhově bohaté pokrytí orné půdy. Současně došlo k přesunu podopatření Krajinnotvorné sady z opatření Ekologické zemědělství (dále „EZ“) právě do AEKO, nově je tedy umožněn vstup konvenčním zemědělcům. Také byla rozšířena nabídka jednotlivých titulů ve stávajících podopatřeních, a to konkrétně v podopatření Zatravňování orné půdy, kde byl nově zaveden titul Zatravňování orné půdy v infiltračních oblastech, dále v podopatření Ošetřování extenzivních travních porostů přibyl titul Málo úživné pastviny a Platba na výsledek, v rámci podopatření Biopásky byl nově zaveden titul Kombinované biopásky a podopatření Integrovaná produkce nově zahrnuje tituly integrovaná produkce brambor a integrovaná produkce víceletých produkčních plodin. V rámci podopatření Integrovaná produkce révy vinné je zavedena tzv. doplňková platba.

Přehled podopatření a titulů AEKO v období 2023–2027

Obr. 1. Schéma podopatření a titulů AEKO v období 2023–2027

¹⁾ Podopatření zavedeno od roku 2024.

2 Základní principy AEKO

Jak bylo již v úvodu zmíněno, opatření AEKO je dlouhodobějšího charakteru z důvodu lepšího dosažení pozitivních dopadů na životní prostředí. Opatření je podmíněno **plněním víceletých podmínek po dobu pěti let**. Žadatelem o dotaci AEKO může být fyzická nebo právnická osoba, která obhospodařuje zemědělskou půdu zaevidovanou v LPIS³ a zároveň plní podmínky pro poskytnutí dotace daného podopatření a titulu, do kterého vstupuje. Společná pro všechny žadatele je nutnost splňovat národní podmínky systému podmíněnosti. Jak název napovídá, jedná se o pravidla, která jsou základní podmínkou pro získání dotace. Zemědělci a jiní žadatelé dodržují základní podmínky v oblasti životního prostředí, změny klimatu, veřejného zdraví, zdraví rostlin a dobrých životních podmínek zvířat. Zároveň jsou žadatelé povinni dodržovat minimální požadavky, které se týkají používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin.

Do podopatření AEKO lze vstoupit buď se všemi díly půdních bloků dané zemědělské kultury, anebo jen s vybranými díly půdních bloků. Sazba dotace je stanovena v eurech, ale vyplácí se vždy v korunách podle směnného kurzu, který je uveřejněn v posledním Úředním věstníku Evropské unie ke dni 31. prosince kalendářního roku předcházejícímu roku, za který se dotace poskytuje. Dotace je poskytována

³ Registr půdy LPIS (z angl. Land Parcel Identification System) je jedním ze základních prvků tzv. Integrovaného administrativního kontrolního systému (IACS) a legislativně je ukotven v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 a v rámci ČR je veden na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

na hektar způsobilé zemědělské půdy zařazené v daném podopatření a titulu. Podstatné pro vstup do AEKO je užívat daný DPB a mít jej na sebe v LPIS evidovaný minimálně do ukončení období plnění víceletých podmínek (tedy alespoň pět let od doby podání žádosti o zařazení). Žadatel má sice možnost zařazenou výměru v podopatření AEKO v průběhu plnění víceletých podmínek navýšit či snížit, ale tato možnost je limitovaná.

V případě, že žadatel musí v průběhu plnění víceletých podmínek díl půdního bloku někomu vydat (tj. ztratil užívání části nebo celého DPB v LPIS), dojde k porušení základních podmínek. V takovém případě však lze uplatnit tzv. pardonovaný důvod na **snížení výměry** a oznámit tuto skutečnost na Státní zemědělský intervenční fond (dále „SZIF“) v žádosti o změnu zařazení nejpozději do 15. května příslušného kalendářního roku, a to společně s podáním jednotné žádosti⁴. Snížit výměru však lze maximálně do výše 25 % původně zařazené (tj. výměry zařazené v prvním roce) celkové výměry. Toto již nelze provést v pátém roce období. Existují také další pardonované důvody na snížení výměry, a to zásah vyšší moci, restituce, provedení pozemkové

⁴ Pokud dojde ke snížení výměry v době od podání žádosti do 31. prosince u podopatření Zatravnování orné půdy, Ošetřování extenzivních travních porostů, Krajinnotvorné sady, Ochrana čejky chocholáté, Druhově bohaté pokrytí orné půdy a Integrovaná produkce, je nutné tuto skutečnost oznámit na SZIF nejpozději do 10. ledna následujícího kalendářního roku. U podopatření Pěstování meziplodin a Biopásy, u kterých došlo ke snížení výměry od podání žádosti do 31. března, musí být tato změna oznámena na SZIF do 30. dubna.

úpravy, vykloučení ovocného sadu nebo viniče či jiné mimořádné okolnosti. Pokud sníží dojde ke snížení výměry bez využití pardonovaného důvodu, případně dojde k překročení limitu 25 %, jedná se o porušení podmínky a následuje řízení o navrácení vyplacené dotace. Vrácení dotace se týká pouze podpory poskytnuté na dotčenou výměru zemědělské půdy, tedy tu, o kterou byla snížena. Vratka dotace se týká všech let, ve kterých byla výměra zařazena.

Obdobná pravidla platí také v opačném případě, tedy u **navyšování zařazené výměry**. Také toto je možné z pardonovaných důvodů učinit, v tomto případě však maximálně do výše 35 % zařazené výměry v prvním roce období plnění víceletých podmínek (s výjimkou podopatření Zatravnňování orné půdy, kdy se zvýšení výměry provádí výhradně podáním nové žádosti o zařazení na tyto pozemky). Toto již nelze provést v pátém roce období. Také při navyšování výměry je nutné tuto skutečnost oznámit na SZIF, a to prostřednictvím žádosti o změnu zařazení nejpozději do 15. května. Pokud se stanovený limit překročí, tj. navýšení přesáhne 35 % celkové výměry, je taková změna podmíněna žádostí o zařazení do nového období plnění víceletých podmínek.

Uvedené změny výměry (snížení/zvýšení výměry u již zařazených dílů půdních bloků nebo zařazení nového dílu půdního bloku) oznamuje žadatel prostřednictvím **změnové žádosti o zařazení** (zvýšením či snížením) na SZIF. Tato žádost upravuje pouze parametry zařazení. Žadatel musí mít na paměti, že změnová žádost o zařazení sama o sobě neupravuje dotační žádost. Pokud tedy dojde ke změně zařazení v průběhu roku (od data podání žádosti o dotaci do 31. prosince), pak to má většinou vliv

i na žádost o poskytnutí dotace, kterou je potřeba také upravit.

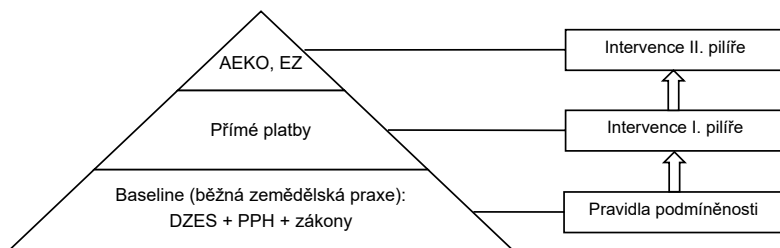
Při navýšení zařazené výměry v pátém roce období plnění víceletých podmínek, kdy bude uzavírán nový pětiletý závazek, bude možné vymezit na DPB nový titul ve vrstvě ENVIRO⁵ v LPIS.

Dotace v podopatřeních AEKO kompenzuje ušlé příjmy a dodatečné náklady, které vznikají při plnění podmínek na dodržení příslušného způsobu hospodaření. Současně se jedná o způsoby hospodaření, které jsou nadstavbou běžné zemědělské praxe. Tuto definují základní předpisy jak na národní, tak na evropské úrovni⁶. Jak již bylo uvedeno, jedná se v první řadě o pravidla podmíněnosti, což jsou povinné požadavky na hospodaření (dále jen „PPH“), standardy dobrého zemědělského

⁵ Tato vrstva byla vytvořena jako podklad pro vymezení titulů v podopatření Ošetřování travních porostů již v programovém období PRV 2007–2013 a je pravidelně aktualizována, aby vymezení odpovídalo stavu porostu i územním změnám pozemků.

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1172.

Obr. 2 Schéma návaznosti politických nástrojů ve způsobech zemědělského hospodaření

a environmentálního stavu půdy (dále jen „DZES“)⁷ a minimální požadavky, které se týkají používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin (podrobněji v kapitole 3). Aby mohla být vyplacena dotace AEKO v plné výši, musí být znění podmínek, které žadatelé musí plnit, současně i nad rámec požadavků, které vyplývají z pravidel pro poskytnutí přímých plateb. V případech,

⁷ Seznam standardů: 1. Zachování trvalých travních porostů na základě poměru trvalých travních porostů k zemědělské ploše; 2. Ochrana mokřadů a rašeliníšť; 3. Zákaz vypalování strnišť na orné půdě vyjma případů odvodněných zdravím rostlin; 4. Zřízení ochranných pásů podél vodních toků; 5. Obhospodařování půdy způsobem, který snižuje riziko degradace půdy a eroze, včetně zohlednění sklonu svahu; 6. Minimální půdní pokryv půdy pro zamezení vzniku holé půdy v nejcitlivějších obdobích; 7. Střídání plodin na orné půdě, s výjimkou plodin pěstovaných ve vodě (7 A. Střídání plodin na orné půdě, 7 B. Omezení plochy jedné plodiny); 8. Minimální podíl výměry zemědělské plochy vyhrazený pro neproduktivní plochy, Zachování krajinných prvků, Zákaz ořezu keřů a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat a jako možnost opatření proti invazním druhům rostlin (8 A. Minimální podíl výměry zemědělské plochy vyhrazený pro neproduktivní plochy, 8 B. Zachování krajinných prvků, 8 C. Zákaz ořezu keřů a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat); 9. Zákaz přeměny nebo orby trvalých travních porostů označených jako environmentálně citlivé oblasti s trvalými travními porosty v lokalitách sítě Natura 2000.

kdy se tedy některé podmínky setkávají, dochází u některých podopatření ke snížení dotace. Ke snížení výše podpory může docházet také v případě kombinovatelnosti různých dotačních zdrojů, například při souběhu AEKO a ekologického zemědělství. Snížení dotace vychází ze základního principu, který podporuje pravidla pro veřejné výdaje v EU. Tímto principem je ošetřeno, že žádné náklady na stejnou činnost nejsou financovány z veřejných zdrojů dvakrát. Toto pravidlo se označuje jako **pravidlo dvojího financování**. Ministerstvo zemědělství v rámci schvalování podpory AEKO pro programové období 2023–2027 identifikovalo několik rizik dvojího financování, u kterých došlo ke stanovení odpočtů.

Princip návaznosti jednotlivých politických nástrojů znázorňuje schéma na Obr. 2. Daný nástroj musí jít ve znění podmínek vždy nad úroveň, která je pod ním. V případě, že tomu tak není, je uplatněn odpočet dotace. Základní úroveň je u zemědělců požadována bez nároku na úplatu, ale tyto základní podmínky hospodaření je nutné dodržovat, aby mohli zemědělci dostávat dotaci za splnění některé z vyšších úrovní. Přímé platby a následně intervence AEKO či EZ jsou tedy nadstavbou základní úrovně a za dodržování jejich podmínek jsou žadatelům o dotaci kompenzovány dodatečné náklady či ušlé příjmy.

2.1 Přehled sazeb dotací v podopatřeních AEKO v období 2023–2027

Pro základní orientaci jsou v tabulce uvedeny sazby jednotlivých podopatření a titulů platné pro rok 2023.

Tab. 1 Sazby pro AEKO v podopatřeních nebo v jednotlivých titulech v roce 2023

Podopatření	Titul	Výše podpory ¹⁾ (EUR/ha)	
Zatravňování orné půdy	Zatravňování orné půdy běžnou směsí	312	
	Zatravňování orné půdy druhově bohatou směsí	348	
	Zatravňování orné půdy regionální směsí	1. rok	1 114
		2.–5. rok	237
	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru běžnou směsí	337	
	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru druhově bohatou směsí	390	
	Zatravňování orné půdy podél vodního útvaru regionální směsí	1. rok	1 136
		2.–5. rok	259
	Zatravňování orné půdy v infiltračních oblastech	312	
Zatravňování drah soustředěného odtoku	482		
Ošetřování extenzivních travních porostů	Obecná péče o extenzivní louky a pastviny	91	
	Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené	166	
	Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené	185	
	Horské a suchomilné louky hnojené	170	
	Horské a suchomilné louky nehnojené	171	
	Trvale podmáčené a rašelinné louky	691	
	Ochrana modrásků	174	
	Ochrana chřástala polního	199	
	Suché stepní trávníky a vřesoviště	352	
	Málo úživné pastviny	352	
	Druhově bohaté pastviny	211	
	Platba na výsledek	148	
Pěstování meziplodin	Pěstování meziplodin pro zlepšení struktury půdy	154	
	Pěstování meziplodin proti utužení půdy	152	
Krajinotvorné sady		116	
Biopásy	Krmné biopásy	676	
	Nektarodárné biopásy	597	
	Kombinované biopásy	639	

Podopatření	Titul	Výše podpory ⁴⁾ (EUR/ha)
Ochrana čejky chokolaté		630
Druhově bohaté pokrytí orné půdy		417
Integrovaná produkce ovoce		460
Integrovaná produkce révy vinné	Základní ochrana vinic	334
	Nadstavbová ochrana vinic	672
Integrovaná produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahodníku a brambor	Integrovaná produkce zeleniny	462
	Integrovaná produkce víceletých produkčních plodin	462
	Integrovaná produkce jahodníku	462
	Integrovaná produkce brambor	462

⁴⁾ Výše dotace platné v roce 2023. V dalších letech může dojít ke změnám prostřednictvím modifikace Strategického plánu SZP.

Sazba pro podopatření Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě bude od roku 2024 stanovena ve výši 151 EUR/ha pro všechny tituly.

Sazba je vyplácena vždy v korunách, přičemž přepočítání z eur se provádí podle směnného kurzu uveřejněného v posledním Úředním věstníku EU vydaném v kalendářním roce, který předchází roku, za který se dotace poskytuje.

Celková výše dotace se vypočítá jako součin sazby dle Tab. 1 pro daný titul a výměry, na kterou je dotace v rámci příslušného podopatření a titulu poskytována.

Dotace se neposkytne na díl půdního bloku, který se nachází na území hlavního města Prahy.

2.2 Odpočty sazeb při souběhu s národní legislativou

Ke snížení dotace v případě souběhu s národní legislativou⁸ dochází na územích, kde je nějakým způsobem omezeno hnojení – týká se zemědělské kultury trvalé travní porosty či travních porostů pěstovaných na orné půdě. Jelikož je v některých podopatřeních AEKO hrazena újma kvůli sníženému výnosu travní hmoty z důvodu omezení/zákazu hnojení, nelze ji logicky v těchto oblastech hradit, neboť hnojení je zde již nějakým způsobem omezeno na základě obecně platného právního předpisu. Nejde zde tedy o újmu vznikající na základě podmínky jdoucí nad rámec běžné praxe a došlo by k porušení pravidla dvojího financování. Jde konkrétně o tyto případy a částky snížení dotace od sazby uvedené v Tab. 1:

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** (u titulů **Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené, Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené, Horské a suchomilné louky nehnojené, Ochrana chřástala polního, Ochrana modrásků, Druhově bohaté pastviny**)⁹ a **Zatravňování orné půdy**: snížení dotace o **95 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území 1. zóny chráněné krajinné oblasti, popřípadě ve zranitelné oblasti na území vymeze-

ném podle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., kde zákon zakazuje používat hnojiva. Uvedenou částku, která vychází z újmy z důvodu sníženého výnosu travní hmoty z důvodu zákazu hnojení, je nutné ze sazby daného podopatření AEKO odečíst,

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** (u titulů **Mezofilní a vlhkomilné louky hnojené, Mezofilní a vlhkomilné louky nehnojené, Horské a suchomilné louky nehnojené, Ochrana chřástala polního, Ochrana modrásků, Druhově bohaté pastviny**)¹⁰ a **Zatravňování orné půdy**: snížení dotace o **57 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území národního parku (mimo zastavěná území obce nebo zastavitelnou plochu obce). Na travních porostech je omezeno používání hnojiv pouze na hnojiva organická. Zmíněné tituly AEKO kompenzují újmu za totožnou podmínku, uvedenou částku ze sazby AEKO je proto nutné odečíst,
- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Horské a suchomilné louky hnojené**: snížení dotace o **75 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území 1. zóny chráněné krajinné oblasti, popřípadě ve zranitelné oblasti na území vymezeném podle nařízení vlády

⁸ Se zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Netýká se titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, Horské a suchomilné louky hnojené, Trvale podmáčené a rašelinné louky, Suché stepní trávníky a vřesoviště a Málo úživné pastviny. V těchto titulech není kompenzována újma z důvodu vyloučení hnojení a není nutné proto odpočet aplikovat. V titulech Platba na výsledek a Horské a suchomilné louky hnojené k odpočtu dochází, ale v jiné výši – viz další odrážky v textu.

¹⁰ Netýká se titulů Obecná péče o extenzivní louky a pastviny, Horské a suchomilné louky hnojené, Trvale podmáčené a rašelinné louky, Suché stepní trávníky a vřesoviště a Málo úživné pastviny. V těchto titulech není kompenzována újma z důvodu vyloučení hnojení a není nutné proto odpočet aplikovat. V titulech Platba na výsledek a Horské a suchomilné louky hnojené k odpočtu dochází, ale v jiné výši – viz další odrážky v textu.

- č. 262/2012 Sb., kde zákon zakazuje používat hnojiva,
- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Horské a suchomilné louky hnojené**: snížení dotace o **45 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území národního parku (mimo zastavěná území obce nebo zastavitelnou plochu obce),
  - v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Platba na výsledek**: snížení dotace o **57 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území 1. zóny chráněné krajinné oblasti, popřípadě ve zranitelné oblasti na území vymezeném podle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., kde zákon zakazuje používat hnojiva,
  - v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů** u titulu **Platba na výsledek**: snížení dotace o **34 EUR/ha** na dílech půdních bloků, které se nacházejí na území národního parku (mimo zastavěná území obce nebo zastavitelnou plochu obce).

V LPIS lze u každého dílu půdního bloku na záložce „Podrobné – AEKO 2023+ Info – Ostatní údaje AEKO“ zjistit, zda se na díl půdního bloku vztahuje výše uvedené snížení dotace.

2.3 Odpočty sazeb při plnění pravidel podmíněnosti

Zemědělci jsou povinni plnit požadavky DZES bez úplaty a v rámci jednotlivých podopatření AEKO je možné kompenzovat pouze náklady nad rámec základních standardů hospodaření. U některých podopatření je toto již ošetřeno v rámci stanovené sazby a nemusí proto docházet ke snížení dotace. V jiných případech, kdy bude

žadatel některé činnosti vykazovat jako plnění systému podmíněnosti a zároveň se jedná o placenou podmínku v rámci podopatření AEKO, bude docházet k odpočtům od sazby uvedené v Tab. 1. Jedná se konkrétně o tyto případy:

- v rámci podopatření **Pěstování meziplodin**: když osetá plocha meziplodinami plní neprodukční plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (v roce 2023 činí toto snížení dotace **50 EUR/ha**),
- v rámci podopatření **Biopásy a Ochrana čejky chocholaté**: když osetá plocha biopásu plní neprodukční plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (v roce 2023 je stanoveno snížení dotace o **460 EUR/ha**),
- v rámci podopatření **Druhově bohaté pokrytí orné půdy**: když osetá plocha biopásu plní neprodukční plochu podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům (snížení dotace o **230 EUR/ha** v roce 2023¹¹).

Výjimku tvoří případ, kdy je na ploše vymezen ochranný pás podle nařízení vlády upravujícího pravidla podmíněnosti zemědělcům (NV č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům). V této situaci totiž nebude docházet k odpočtu ze sazby AEKO, ale tato nebude vůbec poskytnuta.

¹¹ Uvedené odpočty z důvodu vyčlenění neprodukční plochy jsou platné v roce 2023. Aktuálně je na úrovni EU v řešení modifikace Strategického plánu SZP a může dojít ke změně ve výši těchto odpočtů.

2.4 Odpočty sazeb při plnění podmínek přímých plateb

V případě, že zemědělec deklaruje danou činnost jako splnění podmínky přímých plateb a zároveň za ni pobírá podporu, nelze tuto činnost kompenzovat také v rámci podopatření AEKO. V takových případech bude proto docházet k odpočtu od sazby uvedené v Tab. 1, a to konkrétně u těchto podopatření:

- v rámci podopatření **Ošetřování extenzivních travních porostů¹²**: v podmínkách podopatření AEKO je stanovena podmínka pro DPB s výměrou nad 10 ha, aby na nich bylo při první seči ponecháno 3–15 % ploch neposečených. Jelikož je obdobná podmínka stanovena také v rámci požadavků přímých plateb (v rámci základní celofaremní ekoplatby na zemědělské kultuře TTP), tedy s výjimkou, že zde je toto požadováno až na DPB s výměrou od 12 ha, dochází na těchto plochách k souběhu totožné podmínky. Z tohoto důvodu dochází při souběhu uvedených podpor k odpočtu platby AEKO, a to ve výši **15 EUR/ha**,
- v rámci podopatření **Pěstování meziplo-din**: v podmínkách celofaremní ekoplatby je stanoveno udržitelně hospodařit s organickou hmotou, přičemž jednou z možností je plnění prostřednictvím pěstování meziplo-din. Pokud za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **82 EUR/ha**, která vychází

z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací,

- v rámci podopatření **Biopásy u titulu Krmné biopásy**, v podopatření **Ochrana čejky chocholaté a Druhově bohaté pokrytí orné půdy**: pomocí uvedených podopatření AEKO může zemědělec plnit podmínky diverzifikace plodin na orné půdě v rámci přímých plateb. Pokud mu za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **71 EUR/ha** (výše odpočtu platná v roce 2023), která vychází z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací,
- v rámci podopatření **Biopásy u titulu Nektarodárné biopásy**: pomocí titulu AEKO Nektarodárné biopásy může zemědělec plnit podmínky diverzifikace plodin na orné půdě v rámci přímých plateb. Pokud mu za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **29 EUR/ha** (výše odpočtu platná v roce 2023), která vychází z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací, přepočtena na délku období plnění víceletých podmínek, tedy dle podmínek na frekvenci vysetí tohoto typu biopásu,
- v rámci podopatření **Biopásy u titulu Kombinované biopásy**: pomocí titulu AEKO Nektarodárné biopásy může zemědělec plnit podmínky diverzifikace plodin na orné půdě v rámci přímých plateb. Pokud mu za toto bude poskytnuta dotace a dojde k souběhu s podopatřením AEKO, je nutné odečíst částku **43 EUR/ha**, která vychází z nákladů na operace spojené s vysetím směsi a její likvidací, přepočtena na délku období plnění víceletých podmínek, tedy dle podmínek na frekvenci vysetí tohoto typu biopásu

¹² Neuplatní se u titulů Trvale podmáčené a rašelinné louky, Ochrana modrásků, Ochrana chřástala polního, Suché stepní trávníky a vřesoviště, Málo úživné pastviny a Druhově bohaté pastviny. U těchto titulů není příplatek za ponechání neposečených ploch poskytován a z tohoto důvodu nedochází ani k odpočtu.

- v rámci podopatření **Integrovaná produkce ovoce**: na DPB, na který bude zároveň poskytnuta podpora na ovocný sad v rámci celofaremní ekoplátby a podopatření AEKO, dojde k odpočtu ve výši **18 EUR/ha**. Tato částka vychází z podmínky, že je požadován pokryv každého meziřadí a manipulačního prostoru sadu a jeho údržba mechanicky bez herbicidů jak v rámci přímých plateb, tak v rámci AEKO. Při souběhu podpor je proto nutné uvedenou částku z dotace AEKO odečíst,
- v rámci podopatření **Integrovaná produkce révy vinné**: na DPB, na který bude zároveň poskytnuta podpora na vinice v rámci celofaremní ekoplátby a podopatření AEKO, dojde k odpočtu ve výši **20 EUR/ha**. Tato částka vychází z podmínky, že je požadován pokryv každého druhého meziřadí a manipulačního prostoru a jeho údržba mechanicky bez herbicidů jak v rámci přímých plateb, tak v rámci AEKO. Při souběhu podpor je proto nutné uvedenou částku z dotace AEKO odečíst.

Od roku 2024 bude nově zavedeno podopatření **Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě** (čtyři tituly dle oblasti působnosti – VN Římov, VN Švihov, VN Vrchlice a VN Opatovice), a také zde bude reálně hrozit riziko souběhu s podmínkami přímých plateb. I v tomto podopatření bude tedy docházet v případě identifikovaného překryvu k odpočtu sazby (ve výši 11 EUR/ha), aby nebylo porušeno pravidlo dvojího financování.

U některých podopatření je uvedeno, že se jedná o výši odpočtu platnou v roce 2023. V průběhu období plnění víceletých podmínek může totiž dojít k modifikaci Strategického plánu SZP, a tak i ke změně

výše odpočtu. Je proto nutné sledovat aktuální znění nařízení vlády, kde budou aktuální informace uvedeny.

2.5 Odpočty sazeb při souběhu podopatření AEKO s ekologickým zemědělstvím

Jak již bylo řečeno dříve, žádné náklady na stejnou činnost nesmí být financovány z veřejných zdrojů dvakrát. Zásadní je uplatnění tohoto pravidla pro ekologicky hospodařící zemědělce, kterým se krátí některé dotace v podopatření Ošetřování extenzivních travních porostů. Detailně jsou odpočty při souběhu s ekologickým zemědělstvím uvedeny v kapitole věnované právě tomuto podopatření.

V případě podopatření Zatravňování orné půdy se ekologickým zemědělci na zatravňovaný DPB neposkytne dotace v ekologii, souběh tohoto podopatření s opatřením EZ tedy je možný, ale nikoliv souběh dotačních podpor. Totožně je tomu také v případě kombinace podpory opatření Ekologické zemědělství a podopatření Biopásy, Ochrana čejky chocholaté a Druhově bohaté pokrytí orné půdy.

Podopatření Integrovaná produkce není na jednom dílu půdního bloku kombinovatelné s opatřením Ekologické zemědělství. Souběh těchto opatření tedy je umožněn, ale nikoliv na stejné ploše.

Úplně vyloučen je pak souběh podopatření Pěstování meziplodin a Krajnotvorné sady s opatřením Ekologické zemědělství.

Složitým problémem je vzájemná kombinovatelnost různých dotačních zdrojů. Obecně lze říci, že neplatí žádné omezení, které by bránilo kombinaci dotací na dílu

půdního bloku v rámci přímých plateb¹³ a podopatřeními AEKO. Rovněž některé intervence plošného charakteru dle Strategického plánu SZP (Oblasti s přírodními a jinými omezeními, tzv. ANC¹⁴, Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě, opatření Agrolesnictví¹⁵) jsou s AEKO kombinovatelné. Kombinovatelnost AEKO s opatřením Ekologické zemědělství je možná, s výjimkou dílů půdních bloků zařazených v podopatření Integrovaná produkce a v podopatření Pěstování meziplovin. Jak je ale již výše vysvětleno, při kombinaci opatření Ekolo-

gické zemědělství s podopatřením AEKO se některé platby snižují z důvodu zabránění dvojímu financování, případně se podpora EZ při souběhu vůbec neposkytne.

Kombinovatelnost podopatření AEKO na jednom dílu půdního bloku mezi sebou vzájemně je vyloučena povahou jednotlivých podopatření a titulů AEKO. Kombinovatelnost AEKO a dotačních zdrojů poskytovaných Ministerstvem životního prostředí je možná pouze pokud je hrazena jiná činnost, náklad nebo újma.

¹³ Přímé platby zahrnují: základní podporu příjmu pro udržitelnost, platbu pro malé zemědělce, doplňkovou redistributivní podporu příjmu pro udržitelnost, režimy pro klima a životní prostředí, doplňkovou podporu příjmu pro mladé zemědělce a podporu příjmu vázanou na produkci.

¹⁴ Dříve LFA

¹⁵ Dle nařízení vlády č. 140/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření agrolesnictví.

3 Minimální požadavky pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin

Minimální požadavky pro používání hnojiv a přípravků na ochranu rostlin jsou další podmínky způsobilosti pro poskytování dotací. Pro zemědělce jsou tedy závazné v případě, že chtějí do některého podopatření AEKO vstoupit. Jak již bylo uvedeno dříve, jedná se o základní pravidla, za která zemědělcům nenáleží dotace, byť znamenají určité omezení hospodaření. Dle schématu (viz Obr. 2) se jedná o základní úroveň, tedy takzvanou běžnou zemědělskou praxi, která je dle své definice základem, od kterého se lze „odrazit“ a způsob hospodaření zlepšovat dle podmínek předpisů vyšší úrovně (zde již za úplatu). Tyto požadavky jsou žadatelé povinni dodržovat na celé výměře zemědělského podniku, a to bez ohledu na to, zda je daný DPB zařazen v AEKO.

Kontroly minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin provádí Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. V porovnání s právní úpravou platnou do roku 2023 jsou nově pravidla o stanovení minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin zařazena v nařízení vlády o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům.

Minimální požadavky pro použití hnojiv jsou v souladu s nitrátovou směrnicí¹⁶, jejíž

¹⁶ Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeném dusičnany ze zemědělských zdrojů. V ČR je implementována do tří národních předpisů (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, zákon o hnojivech č. 156/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

vybrané požadavky jsou také součástí pravidel podmíněnosti (= Cross Compliance). Podstatné tedy je, že tyto vybrané podmínky platí i pro zemědělské podniky, které se nacházejí i mimo zranitelné oblasti dusičnany. Pravidla podmíněnosti jsou totiž závazná pro všechny zemědělce, kteří požadují platbu v některém podopatření AEKO.

Všichni žadatelé o podporu v rámci AEKO jsou povinni dodržet minimální požadavky pro použití hnojiv¹⁷:

- dodržovat zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení,
- dodržovat zákaz pěstování erozně nebezpečných plodin na pozemcích s vysokou sklonitostí (na pozemcích se sklonitostí převyšující 7°, jejichž jakákoliv část se nachází ve vzdálenosti menší než 25 m od útvary povrchových vod, se nesmí pěstovat kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója, slunečnice nebo čirok),
- dodržovat zákaz používání dusíkatých hnojivých látek (s výjimkou sklíditelných rostlinných zbytků) na zemědělskou půdu zaplavenou, přesycenou vodou, promrzlou nebo pokrytou sněhem,
- dodržovat rovnoměrné pokrytí pozemku při hnojení (nelze používat dusíkaté hnojivé látky, pokud způsob jejich užití nevede k rovnoměrnému pokrytí pozemku),
- dodržovat zákaz použití dusíkatých hnojivých látek na pozemcích s vysokou sklonitostí (na pozemcích s ornou půdou se sklonitostí převyšující 10° nebo s trvalým

¹⁷ Dle nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, ve znění pozdějších předpisů.

travním porostem se sklonitostí převyšující 12° se nesmí používat dusíkaté hnojivé látky, s výjimkou tuhých statkových a organických hnojiv, v případě orné půdy bez porostu zapravených do 24 hodin po jejich použití a přívodu dusíku ve výkalech a moči při pastvě hospodářských zvířat na pozemku). Požadavek se nevztahuje na ponechané sklíditelné rostlinné zbytky.

Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin obsahují obecné zásady na jejich používání, požadavky na způsobilost pro nakládání s nimi, požadavky na jejich skladování a na vedení evidence. Všechny požadavky jsou stanoveny na základě platných národních právních předpisů.

Všichni žadatelé o podporu v rámci AEKO jsou povinni dodržovat minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin¹⁸:

- používat přípravky na ochranu rostlin pro profesionální uživatele získané od registrovaného distributora, nebo u kterých je držitelem povolení,
- zajistit skladování přípravku určeného pro profesionální uživatele, pouze pokud je obdržel od registrovaného distributora, nebo pokud je držitelem povolení.

Kromě uvedených minimálních požadavků musí žadatelé o podopatření AEKO splňovat i následující:

- v případě použití hnojiv vést evidenci hnojení v souladu se zákonem o hnojivech¹⁹

¹⁸ Dle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, v platném znění.

- (o množství, druhu a době jejich použití podle jednotlivých pozemků, plodiny a let),
- v případě použití přípravků na ochranu rostlin vést záznamy o používání těchto přípravků v souladu s předpisem EU²⁰,
- uchovávat tyto evidence pro potřeby kontroly prokazující poskytnutí a užití dotace minimálně po dobu 10 let²¹.

²⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, v platném znění.

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, v platném znění.

4 Integrovaná produkce ovoce

4.1 Úvod

Integrovaná produkce (IP) byla v České republice zavedena do podpory v rámci AEO v roce 2005. Jednalo se o podporu pouze na trvalých kulturách, v sadech a ve viničích, a podporována tedy byla integrovaná produkce ovoce a révy vinné. Podpora integrovaného pěstování zeleniny přibyla až v roce 2007. Obecně lze říci, že IP představuje způsob zemědělského hospodaření, jehož základním cílem je zajištění trvale udržitelného hospodaření. Tento způsob hospodaření umožňuje zachovat současným i budoucím generacím možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižovat rozmanitost přírody a zachovávat přirozené funkce agroekosystémů a ostatních ekosystémů, jež jsou zemědělskou produkcí přímo či nepřímo ovlivňovány. Integrovaná produkce je založena na důsledném systémovém přístupu k celé technologii pěstování a zpracování při optimalizaci ekonomických a ekologických aspektů produkce. Základem celého systému je efektivní ochrana před chorobami, škůdci a plevely, což zajišťuje stabilní výnos a kvalitní produkci zemědělských produktů, přičemž důraz klade na snížení rizik vlivu pesticidů na lidské zdraví, ale i na životní prostředí. Důležitým bodem je kvalifikované používání pesticidů v případě, kdy nelze regulovat populace škodlivých organismů na odpovídající úrovni jiným způsobem. IP ovoce rovněž limituje obsah těžkých kovů v půdě a produktech vypěstovaných v ovocných sadech. Současně snižuje i množství reziduí pesticidů, jejichž obsah je v produktech nově povinně sledován

a limitován. V rámci tohoto způsobu hospodaření je vyžadován smysluplný soulad mezi biologickými, technickými a chemickými opatřeními, které vedou k ochraně životního prostředí (půdy, vody, ovzduší, rostlin a zvířat).

Jelikož v České republice dlouhodobě fungují odborné svazy, a bylo tomu tak již před samotným vznikem této dotační podpory, podílely se tyto organizace výrazným způsobem také na přípravě dotačních podmínek jednotlivých podopatření integrované produkce. Pomohly připravit zpracovaný systém směrnic a metodických přístupů k celému režimu IP. Žadatel o dotaci samozřejmě nemusí být členem svazu, tuto povinnost mu nikdo nemůže stanovit. Ovšem z důvodu sebevzdělávání, získávání aktuálních informací a možnosti individuálních konzultací lze členství v odborných pěstitelských svazech doporučit. V případě, že má zemědělský subjekt zájem hospodařit v ovocných sadech v tomto režimu a vstoupit do podopatření Integrovaná produkce ovoce, může se zároveň stát členem Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce, který byl založen již v roce 1990 a je součástí Ovocnářské unie České republiky se sídlem v Holovousích²².

Protože systém integrované produkce může být chápán jako mezistupeň mezi konvenčním a ekologickým hospodařením, je umožněno v průběhu pětiletého období plnění víceletých podmínek IP přejít do opatření Ekologické zemědělství. Přejit do však podmíněn podáním nové žádosti

²² Aktuální informace o svazu naleznete na webových stránkách <http://www.ovocnarska-unie.cz/sispo/index.php>.

o zařazení do pětiletého období plnění víceletých podmínek v tomto opatření. Naopak zpětný přechod, tedy z EZ do IP, již umožněn v rámci plnění víceletých podmínek není.

V porovnáním s programovým obdobím 2014–2022 (včetně přechodného období) došlo k úpravě některých povinností pro zemědělce žádající o podporu v tomto podopatření. Týká se to požadavku na provedení rozborů – **nově** je nutné provádět rozbor ovoce za účelem zjištění dodržení sníženého limitu obsahu reziduí pesticidů, a to každoročně. **Nově** je také nutné zajistit již v prvním roce závazku rozbor půdy na zjištění obsahu těžkých kovů. Naopak rozbor ovoce na obsah těžkých kovů se **nově** provádí pouze dvakrát za pětileté období plnění víceletých podmínek.

4.2 Cíl a přínos podopatření

Integrovaná produkce ovoce má za cíl zajistit produkci ovoce vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod a minimalizaci nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Cílem je tedy také ochrana přírodního prostředí ovocného sadu a živých organismů, které se v něm vyskytují a zajištění druhové rozmanitosti přirozeně se vyskytujících nebo introdukovaných živočišných a rostlinných druhů v ovocných sadech a jejich blízkém okolí.

Jde o systém šetrného hospodaření v ovocných sadech s omezením vstupů. Prostřednictvím omezení prostředků na ochranu rostlin dojde ke snížení smyvu těchto látek a jejich reziduí do podzemních vod. Intervence tedy pomáhá snížit vysokou frekvenci výskytu reziduí pesticidů a jejich metabolitů nad stanovenými limity v pitné vodě a kontaminaci povrchových a podzemních vod na celém území ČR.

Omezení použití prostředků na ochranu rostlin a popřípadě jejich náhrada biologickými preparáty bude mít také pozitivní vliv na řadu živočišných druhů (převážně hmyz), který se na těchto plochách vyskytuje. Cílem je využívat postupy a technologie šetrné k životnímu prostředí, aby bylo produkováno kvalitní ovoce. Důraz je tedy kladen na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví.

Podpora v podopatření IP ovoce je otevřena všem, kteří hospodaří v ovocných sadech a mají zájem přispět svým hospodařením nejen k produkci ovoce vysoké kvality, ale také k ochraně jednotlivých složek životního prostředí. Pokud se zemědělec rozhodne zavázat k hospodaření v souladu s podmínkami podopatření Integrovaná produkce ovoce, mohou být jeho produkty lákavější pro zákazníky, neboť poptávka veřejnosti po šetrnějších postupech v zemědělství a zároveň i po kvalitnějších produktech v posledních letech neustále sílí. Pokud bude součástí integrované produkce, bude produkovat ovoce vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod pěstování a minimalizaci nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Zároveň lze předpokládat, že snížením použití intenzivnějších technologií pomůže zvýšit biodiverzitu v ovocném sadu a přispěje také k ochraně vody a půdy.

Dotační podpora je vázána na vybrané druhy ovoce s nejvyšším zastoupením v druhové skladbě ovocných výsadeb v České republice. Navíc se týká pouze těch ovocných sadů, které splňují podmínku minimální hustoty ovocných stromů a keřů. To zajišťuje, že integrovaná produkce ovoce bude realizována v produkčních, intenzivně obhospodařovaných ovocných sadech. V těchto ovocných sadech je

účelné aplikovat opatření umožňující environmentálně šetrné obhospodařování, včetně omezení míry používání přípravků na ochranu rostlin, které bude mít pozitivní dopad na životní prostředí.

Protože je hospodaření v režimu integrované produkce vůči konvenčnímu zemědělství zatíženo vyššími náklady, jsou tyto náklady vyváženy dotační podporou, aby byla zachována konkurenceschopnost. Přířímsem tohoto podopatření je tedy nejen pozitivní vliv na životní prostředí a současně také kvalita výsledné produkce, ale zároveň po ekonomické stránce dochází k dorovnáání rozdílů s konvenčním hospodařením.

4.2.1 Sazba dotace

Roční výše podpory je **460 EUR/ha** ovocného sadu.

Ke snížení sazby dotace dojde v případě, kdy na daný díl půdního bloku bude zároveň poskytnuta dotace na ovocný sad podle nařízení vlády upravujícího pravidla poskytování přímých plateb zemědělcům (NV č. 83/2023 Sb.). Snížení dotace bude v tomto případě činit **18 EUR/ha** (odpočet platný od roku 2024).

Sazba dotace byla stanovena na základě těchto předpokladů: Výpočet výše dotace je postaven na rozdílu způsobu hospodaření při integrované a konvenční produkci ovoce (konkrétně dvou nejrozšířenějších pěstovaných druhů, tedy jablek a švestek). Byly zohledněny vyšší náklady na pracovní úkony (zejména povinnost provedení letního řezu včetně drcení větví po řezu), náklady na odborně zaměřené školení, vyšší náklady na mechanizaci z důvodu omezení použití herbicidů a dále rozdíl nákladů vyplývající z používání dražších prostředků na ochranu rostlin povolených v systému IP ovoce v porovnání s běžně

užívanými prostředky. Současně při uplatnění IP ovoce vznikají dodatečné náklady na provádění rozborů půdy a plodů a dále náklady na pravidelné vyhodnocování výsledků signalizace a monitoringu škodlivých činitelů a poradenství. Hektarový výnos v systému integrované produkce je obecně považován za srovnatelný s konvenčním hospodařením (dle šetření u producentů ovoce je však mírně nižší) a stejně tak realizační ceny z důvodu neexistence cenové prémie pro tuto produkci.

Sazba je vyplácena vždy v korunách, přičemž přepočet se provádí podle směnného kurzu uveřejněného v posledním Úředním věstníku EU vydaném v kalendářním roce, který předchází roku, za který se dotace poskytuje.

4.3 Podmínky

Podmínky se rozlišují na základě toho, zda se jedná o podmínky pro vstup do podopatření (tzv. podmínky způsobilosti), nebo zda jsou to podmínky přímo daného podopatření, které je nutné plnit, aby bylo možné pobírat dotaci.

4.3.1 Vstupní podmínky pro zařazení do podopatření

Podpora je poskytována na díl půdního bloku s druhem zemědělské kultury ovocný sad (označeno v LPIS písmenem „S“). Vstoupit nelze se sady vedenými jako jiná trvalá kultura (v LPIS značeno „J“)²³.

Minimální výměra vstupu je **0,5 ha** zemědělské půdy s druhem zemědělské kultury ovocný sad.

Podopatření od roku 2023 není celofaremní, takže žadatel nemusí vstoupit

²³ Na zemědělské kultuře „J“ je v rámci AEKO podporována údržba sadu v rámci podopatření Krajnotvorné sady.

do podopatření se všemi ovocnými sady, které má k datu podání žádosti o zařazení evidované v LPIS. Je to z důvodu možného souběhu se starým závazkem AEKO u jednoho žadatele. Souběh však není možný na jednom DPB. Zařadit do podopatření Integrovaná produkce ovoce lze pouze ty díly půdních bloků, na kterých není uplatňováno žádné jiné podopatření AEKO (dle NV č. 80/2023 a NV č. 75/2015), není tedy umožněn souběh podopatření na konkrétním DPB (byť již bylo zmíněno, že u jednoho zemědělce je souběh starých a nových podopatření umožněn, nikoliv však na jednom dílu půdního bloku). Ošetřen je také souběh s opatřením Ekologické zemědělství, kdy není umožněno mít jeden DPB zařazen souběžně v IP a EZ, a to jak v dobíhajících závazcích EZ, tak v novém pětiletém období plnění víceletých podmínek EZ²⁴. V programovém období 2023–2027 je na rozdílných dílech půdních bloků umožněn souběh EZ a integrované produkce v rámci AEKO u jednoho žadatele.

Dotace bude poskytnuta pouze na takové ovocné sady, které jsou vedené v evidenci ovocných sadů²⁵ a jsou tvořeny podporovanými druhy ovocných stromů a keřů.

Jedná se o tyto druhy:

- ovocné stromy:
  - broskvoň,
  - hrušeň,
  - jabloň,
  - meruňka,

- slivoň švestka (kromě myrobalánu),
- slivoň obecná,
- slivoň renklóda,
- třešeň,
- višně,
- ovocné keře:
  - angrešt,
  - maliník,
  - ostružiník,
  - rybíz (černý, červený, bílý),
  - brusnice chocholičnatá.

Nově je tedy umožněno pobírat podporu také na plochu, kde je pěstována brusnice chocholičnatá (kanadská borůvka). Ostatní podporované druhy zůstaly totožné jako v předchozím období PRV.

Pro pobírání podpory je také nutné splňovat minimální počty jedinců na hektar:

- u jádrovin 500 životaschopných jedinců,
- u peckovin 200 životaschopných jedinců, nebo
- u bobulovin 2 000 životaschopných jedinců.

V případě pěstování více skupin dřevin na jednom dílu půdního bloku je nutné splnit hustotu výsadby danou pro každou z těchto skupin, přičemž v žádosti o poskytnutí dotace je povinnost uvést u každého dílu půdního bloku produkční plochu v členění na jádroviny, peckoviny nebo bobuloviny, a to včetně příslušné výměry, na kterou je podána žádost o poskytnutí dotace.

Pokud v průběhu trvání období plnění víceletých podmínek dojde k **vykloučení ovocného sadu**, tj. ke snížení výměry DPB nebo jeho části zařazené do podopatření, musí být tato skutečnost oznámena na SZIF do 15 dnů od provedení vykloučení, nejpozději do 10. ledna následujícího kalendářního

²⁴ Dle nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 83/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství.

²⁵ Podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Evidenci vede a spravuje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ).

roku, pokud k vykloučení došlo od termínu doručení žádosti o poskytnutí dotace do konce roku. V případě, že k vykloučení dojde v první polovině roku, tedy do termínu podání žádosti, pak musí být tato skutečnost oznámena nejpozději do 15. května roku, kdy k vykloučení došlo. Oznámení se provádí prostřednictvím žádosti o změnu zařazení nebo žádosti o zařazení. Na DPB nebo jeho části, na které probíhá vykloučení, nelze žádat o poskytnutí dotace. **Nově již není povinnost tuto vykloučenou výměru do konce období plnění víceletých podmínek nahradit novou výsadbou.**

4.3.2 Podmínky podopatření

Podmínky podopatření se rozlišují na takové, za které je poskytována podpora (jedná se tedy o hrazené podmínky, které jsou kompenzovány v sazbě) a podmínky doplňkové, jejichž plnění sice podmiňuje příjem dotace, ale tyto podmínky nejsou přímo hrazeny v rámci dotace. Kalkulace sazby tedy doplňkové podmínky nezohledňuje.

Stručný přehled podmínek podopatření

1. Nepoužívat přípravky na ochranu rostlin, které obsahují stanovené zakázané účinné látky.
2. Neaplikovat herbicidy v meziřadí a manipulačním prostoru ovocného sadu. Do 15. srpna provést mechanickou úpravu meziřadí a manipulačního prostoru.
3. Každoročně provést maximálně tři aplikace herbicidů v příkmenném pásu ovocného sadu.
4. Provést pravidelný řez za účelem prosvětlení korun ovocných stromů od 1. června do 15. srpna a u ovocných keřů od 1. dubna do 15. srpna. Oře-

zanou hmotu nadrtit a rozprostřít po ploše sadu.

5. Zajistit v prvním roce zařazení DPB odběry vzorků půdy a následně jejich rozbor pro stanovení obsahu těžkých kovů.
6. Dvakrát za období plnění víceletých podmínek provést odběr vzorků ovoce a zajistit jejich rozbor pro stanovení obsahu těžkých kovů.
7. Každoročně v době od zahájení sklizně provést odběr vzorků ovoce a zajistit jejich rozbor pro stanovení obsahu reziduí pesticidů. Vést informace k ovocným sadům.
8. V žádosti o poskytnutí dotace uvést, zda v daném kalendářním roce budou provedeny odběry a rozborů ovoce za účelem stanovení a zjištění dodržení limitu obsahu chemických látek.
9. Sledovat a zaznamenávat od 1. března do 30. září meteorologické prvky a výskyt škodlivých organismů. Tyto údaje průběžně vyhodnocovat, pokud dojde ke změně stavu.
10. Absolvovat každoročně školení pořádané ÚKZÚZ za účelem rozšíření znalostí o systému integrované produkce ovoce.
11. Záznamy o výsledcích rozborů a o sledování meteorologických prvků a výskytu škodlivých organismů uchovávat po dobu 10 let.

Podrobný popis podmínek podopatření, které jsou kompenzovány v dotaci:

Neaplikovat herbicidy v meziřadí a manipulačním prostoru ovocného sadu. Do 15. srpna provést mechanickou úpravu meziřadí a manipulačního prostoru.

- Meziřadí v sadu skýtá životní prostor pro mnoho druhů živočišné říše.

V konvenčních sadech je běžná údržba meziřadí herbicidy několikrát za sezonu. Aby druhy žijící v meziřadí nebyly negativně ovlivňovány působením herbicidů a v ovocných sadech se dařilo zvyšovat či udržovat biodiverzitu, je ošetření meziřadí chemicky zcela zakázáno. Tento zákaz se však nevztahuje na příkmený pás (prostor pod korunami stromů), který není zahrnut do plochy meziřadí.

- Pochopitelně je nutné provádět alespoň mechanickou úpravu (seč, mulčování, válení nebo lámání travního porostu) meziřadí a rovněž manipulačního prostoru sadu. Tuto údržbu je nutné provést nejpозději do 15. srpna příslušného roku.
- *Meziřadím* se rozumí plocha sadu sloužící k ošetřování sadu, pohybu techniky a ostatním agrotechnickým operacím. Manipulační prostor je součástí plochy DPB se zemědělskou kulturou ovocný sad. Jedná se o zemědělsky obhospodařovanou půdu, která slouží primárně k pohybu mechanizační techniky.

Každoročně provést maximálně tři aplikace herbicidů v příkmeném pásu ovocného sadu.

- Jedná se o novou podmínku od roku 2023. Běžnou praxí v sadech je provedení průměrně až pěti ošetření herbicidy v příkmeném pásu. V rámci integrované produkce dojde k omezení těchto zásahů na maximálně tři ročně. Dojde tak ke snížení počtu zásahů herbicidy, což bude nutné nahradit mechanickou úpravou těchto ploch, neboť dojde ke zvýšenému zaplevelení příkmených pásů.
- Mechanická kultivace příkmených pásů se příznivě projevuje také v hospodaření s vodou v době sucha. Tento způsob vyžaduje odpovídající techniku a je náročný na čas, ovšem v integrované produkci jej lze doplnit herbicidními zásahy (ale jejich použití je limitováno na maximálně tři zásahy ročně), což umožňuje zvládat i větší plochy nebo udržet plevel pod kontrolou v obdobích jejich intenzivního růstu.
- *Příkmeným pásem* se rozumí plocha pod ovocnými stromy nebo keři, která běžně neslouží k pohybu mechanizace (nevztahuje se však na mechanickou likvidaci plevelů v příkmeném pásu sadu).

Provést pravidelný řez za účelem prosvětlení korun ovocných stromů od 1. června do 15. srpna a u ovocných keřů od 1. dubna do 15. srpna. Ořezanou hmotu nadrtit a rozprostřít po ploše sadu.

- Provádění letního řezu, který se v konvenční praxi nepoužívá, vede k prosvětlení korun ovocných stromů a keřů. Při řezu jsou odstraněny poškozené, napadené, nadbytečné nebo odumřelé části letorostů. Prosvětlením korun a odstraněním napadených letorostů dojde ke zlepšení zdravotního stavu rostliny, a tím následně i ke snížení potřebě aplikací přípravků na ochranu rostlin.

- Ořezanou hmotu je nutné nadrtit a rovnoměrně rozprostřít v sadu, a to do 15. srpna u ovocných stromů a do 15. srpna u ovocných keřů.

Zajistit v prvním roce zařazení DPB odběry vzorků půdy a následně zajistit jejich rozbor pro stanovení obsahu těžkých kovů.

- Vzorky půdy může odebírat a jejich rozbor provádět pouze osoba odborně způsobilá, která má osvědčení o akreditaci od Českého institutu pro akreditaci, který vede seznam laboratoří²⁶. Případně může vzorky odebírat osoba uvedená na seznamu osob pověřených k provádění odběrů půdy, vydávaném ÚKZÚZ²⁷.
- Podmínka zavádějící maximální limity sledovaných těžkých kovů zajišťuje pozitivní dopad na snižování obsahu polutantů těžkých kovů v půdě a vodě. Snižování obsahu těchto polutantů bude mít pozitivní vliv na biodiverzitu a kvalitu přírodních zdrojů.
- Rozbory půdy se provádějí pro zjištění obsahu olova (max. limit 100 mg/kg), kadmia (max. limit 0,4 mg/kg), rtuti (max. limit 0,6 mg/kg), chromu (max. limit 100 mg/kg) a arsenu (max. limit 30 mg/kg).
- **Pozor** – odběry a rozborů půdy je nutné provést ze všech DPB zařazených do podopatření nejpozději do 31. ledna následujícího kalendářního roku po podání žádosti o zařazení! Proti předchozímu období je tedy změna v termínu a rozborů je nutné provést dříve, a nikoliv až do konce čtvrtého roku!

- Záznamy o výsledcích rozboru vzorků půdy musí žadatel předkládat při fyzické kontrole na místě prováděné SZIF. **Kopie záznamů se dokládají SZIF elektronicky přes Portál farmáře nejpozději do 31. ledna následujícího kalendářního roku po podání žádosti.**

Dvakrát za období plnění víceletých podmínek provést odběr vzorků ovoce a zajistit jejich rozbor pro stanovení obsahu těžkých kovů.

- Tato podmínka se nemusí týkat všech dílů půdních bloků zařazených v podopatření. Vztahuje se pouze na ty DPB, na které v příslušném kalendářním roce žadatel požaduje poskytnutí dotace.
- Vzorky ovoce se nemusí odebírat z každého dílu půdního bloku. Platí **pravidlo**, že se odebírá jeden vzorek ovoce na každých započatých 20 ha ovocného sadu způsobilého pro poskytnutí dotace. Pokud je pěstováno více druhů ovoce, provádí se odběr jednoho vzorku z převládajícího druhu ovoce (podle výměry) na každých 20 ha jeho výměry. Zbývající vzorky (do splnění minimálního počtu vzorků, tedy vzorek na každých 20 ha výměry ovocného sadu) pak lze odebrat z libovolného ovocného druhu, který je v ovocném sadu pěstován.
- Odběr vzorku ovoce žadatel při dodržení výše uvedených podmínek provádí sám. Samotný rozbor ovoce již ale musí opět provádět osoba odborně způsobilá, která má osvědčení o akreditaci!
- Rozbory ovoce se provádějí pro zjištění obsahu těžkých kovů – olova, kadmia, rtuti, chromu a arsenu.
- Maximální obsah olova, při jehož překročení dojde ke snížení dotace:

²⁶ K vyhledání laboratoře s potřebným oprávněním lze použít stránky www.cia.cz.

²⁷ Seznam je zveřejněn na stránkách www.uk-zuz.cz.

- 0,09 mg/kg (u broskvoně, hrušně, jabloně, meruňky, slivoně, třešně, višně, angreštu, maliníku a ostružiníku),
- 0,18 mg/kg (u rybízu a brusnice).
- Maximální obsah olova, při jehož překročení dojde k neposkytnutí dotace:
  - max. limit 0,1 mg/kg (u broskvoně, hrušně, jabloně, meruňky, slivoně, třešně, višně, angreštu, maliníku a ostružiníku),
  - max. limit 0,2 mg/kg (u rybízu a brusnice).
- Maximální obsah těžkých kovů, při jehož překročení dojde k vyřazení z podopatření:
  - olovo
    - max. limit 0,4 mg/kg,
  - kadmium
    - max. limit 0,02 mg/kg (u broskvoně, hrušně, jabloně, meruňky, slivoně, třešně a višně),
    - max. limit 0,03 mg/kg (u angreštu, ostružiníku, rybízu a brusnice),
    - max. limit 0,04 mg/kg (u maliníku),
  - rtuť
    - max. limit 0,005 mg/kg,
  - chrom
    - max. limit 0,1 mg/kg,
  - arsen
    - max. limit 0,5 mg/kg.
- Nízký obsah reziduí těžkých kovů v ovoci je pozitivní pro lidské zdraví.
- **Pozor** – proti předchozímu období je nově stanovena povinnost zajištění rozborů ovoce pouze dvakrát za období (ve dvou letech z pěti), nikoliv každoročně!
- **Je nutné v žádosti o poskytnutí dotace v příslušném kalendářním roce uvést, že žadatel bude provádět v tomto roce odběr vzorků ovoce a zajistí jejich rozbor, a následně v tomto roce bude žadatel podmínku plnit.**

- Záznamy o výsledcích rozboru vzorků ovoce musí žadatel předkládat při fyzické kontrole na místě prováděné SZIF. **Kopie záznamů se dokládají SZIF elektronicky přes Portál farmáře nejpozději do 31. ledna následujícího kalendářního roku po podání žádosti.**

Každoročně v době od zahájení sklizně provést odběr vzorků ovoce a zajistit jejich rozbor pro stanovení obsahu reziduí pesticidů.

- Jedná se o zcela novou podmínku, která je vyžadována **každý rok** v pětiletém období plnění víceletých podmínek.
- Tato podmínka se nemusí týkat všech dílů půdních bloků zařazených v podopatření. Vztahuje se pouze na ty DPB, na které v příslušném kalendářním roce žadatel požaduje poskytnutí dotace.
- Vzorky ovoce se nemusí odebírat z každého dílu půdního bloku. Platí **pravidlo**, že se odebírá jeden vzorek ovoce na každých započatých 20 ha ovocného sadu způsobilého pro poskytnutí dotace. Pokud je pěstováno více druhů ovoce, provádí se odběr jednoho vzorku z převládajícího druhu ovoce (podle výměry) na každých 20 ha jeho výměry. Zbývající vzorky (do splnění minimálního počtu vzorků, tedy vzorek na každých 20 ha výměry ovocného sadu) pak lze odebrat z libovolného ovocného druhu, který je v ovocném sadu pěstován.
- Tato podmínka není vyžadována u ovocných sadů, jejichž souhrnná výměra produkčních ploch, na kterou žadatel žádá o poskytnutí dotace, je v příslušném kalendářním roce menší než 5 hektarů. **Malí pěstitelé jsou tedy od této povinnosti osvobozeni.**
- Vzorky ovoce si může při dodržení výše uvedených podmínek žadatel odebrat

sám. Samotný rozbor ovoce již ale musí pět provádět osoba odborně způsobilá, která má osvědčení o akreditaci²⁸.

- Snížený limit reziduí pesticidů (MLR) ze vzorku ovoce, který musí být dodržen, aby nedošlo ke snížení dotace, je 50 % legislativně stanoveného MLR u peckovin a bobulovin a 30 % u jadrůvin.
- Maximální limit reziduí pesticidů, při jejichž překročení dojde k vyřazení z podopatření, je 100 % MLR²⁹.
- Jednotlivá rezidua pesticidů, která jsou v ovoci sledována, jsou uvedena v nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, v příloze č. 15, v části C, D a E.
- Pěstitel vede informace k ovocným sadům podle části C přílohy č. 18 k tomuto nařízení.
- Záznamy o výsledcích rozboru vzorků ovoce musí žadatel předkládat při fyzické kontrole na místě prováděné SZIF. **Kopie záznamů se dokládají SZIF elektronicky přes Portál farmáře nejpozději do 31. ledna následujícího kalendářního roku po podání žádosti.**

Sledovat a zaznamenávat od 1. března do 30. září meteorologické prvky a výskyt škodlivých organismů. Tyto údaje průběžně vyhodnocovat, pokud dojde ke změně stavu.

²⁸ Dle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Limit dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a o změně směrnice Rady 91/414/EHS, v platném znění.

- Sledování a vyhodnocování meteorologických prvků a monitoring škodlivých organismů je důležitou součástí přístupu k integrované produkci. Napomáhá vhodně plánovat zásahy proti škůdcům a chorobám v ovocném sadu. Správně načasovaná ochrana ovocného sadu minimalizuje použití pesticidů, čímž napomáhá udržet biodiverzitu v ovocném sadu.
- Ve stanoveném období je každý den nutné sledovat teplotu, vlhkost a ovlhčení listů.
- **Každodenně** musí být sledovány a zaznamenávány v rámci meteorologických prvků následující údaje:
  - datum,
  - díl půdního bloku nebo výčet dílů půdních bloků, ke kterému se měření vztahuje,
  - minimální a maximální denní teplota (ve °C),
  - průměrná vlhkost vzduchu (v %); jestliže přístroj neuvádí průměrnou vlhkost vzduchu, zaznamená se vlhkost vzduchu zjištěná v průběhu sledovaného dne s uvedením hodiny měření,
  - doba ovlhčení listů v hodinách.
- Ke sledování těchto meteorologických prvků musí být použito alespoň jedno z níže uvedených technických zařízení:
  - srážkoměr a maximo-minimální teploměr
  - měřič teploty, vlhkoměr nebo zařízení pro zjištění ovlhčení listů
  - meteorologická stanice.
- Dále je povinnost sledovat výskyt škůdců. K monitoringu je potřeba pořídit alespoň jedno z níže uvedených technických zařízení:
  - feromonové lapače,
  - lepové desky,
  - světelné lapáky,
  - nasávací a zemní pasti,

- zařízení ke sklepávání škodlivých organismů,
- optické vodní lapače,
- smýkadla.
- **Každodenně**³⁰ musí být sledovány a zaznamenávány v rámci monitoringu škůdců následující údaje:
  - datum,
  - díl půdního bloku nebo výčet dílů půdních bloků, ke kterému se měření vztahuje,
  - ovocný druh,
  - použitý prostředek pro sledování výskytu škodlivých organismů,
  - zjištěný škůdce.
- Oba typy záznamů, tedy o sledování klimatických ukazatelů a o výskytu škůdců, musí obsahovat **průběžné vyhodnocení** zjištěných údajů a popis přijatých opatření. Vyhodnocení údajů nemusí být tedy každodenní. K průběžnému vyhodnocení mohou být použity i záznamy

³⁰ U stacionárních zařízení (feromonové lapače, leповé desky, světelné lapáky, nasávací a zemní pasti a optické vodní lapače) je tolerována i forma zápisu „od–do“, není tedy nutné vést každodenní záznamy. U nestacionárních zařízení jsou každodenní záznamy nutné vždy.

z meteorologické stanice vybavené technologií vyhodnocování efektivní sumy teplot a prahových hodnot³¹.

Absolvovat každoročně školení pořádané ÚKZÚZ za účelem rozšíření znalostí o systému integrované produkce ovoce.

- Protože problematika přístupu k integrované produkci se neustále vyvíjí a obohacuje o inovativní postupy, je podmínkou podopatření každoroční účast na školení, které uspořádá ÚKZÚZ ve spolupráci s odborným svazem.
- Školení je nutné absolvovat do 31. srpna každý rok období plnění víceletých podmínek³².
- Podrobnosti jsou každoročně aktualizovány na webu <http://www.ovocnarska-unie.cz>.

Podrobný popis doplňkových podmínek podopatření, které nejsou kompenzovány v dotaci:

Nepoužívat přípravky na ochranu rostlin, které obsahují stanovené zakázané účinné látky.

³¹ Meteorologickou stanicí lze pro účely sledování škodlivých organismů využít pouze v případě, že je vybavena technologií vyhodnocování efektivní sumy teplot a prahových hodnot, a to pouze na počátku sezóny (1. března) do okamžiku, kdy efektivní suma teplot pro kteréhokoliv škůdce dosáhne prahové hodnoty (100% efektivní suma teplot). Od okamžiku dosažení této prahové hodnoty musí být zahájeno sledování pomocí „klasických prostředků“, tj. za pomoci feromonových lapačů, leповých desek, světelných lapáků, nasávacích a zemních pastí, sklepáadel, optických vodních lapačů nebo smýkadel. Vizualní kontrola se nepovažuje za prostředek pro sledování škodlivých organismů.

³² V roce 2023 je nejzazším termínem pro absolvování školení 30. listopadu.

- Ze spektra přípravků na ochranu rostlin byly vyloučeny takové, které obsahují stanovenou zakázanou účinnou látku a které tak mají největší negativní dopad na životní prostředí.
- **Jedná se o účinné látky:**
  - cypermethrin, deltamethrin, fenpyroximate, lambda-cyhalothrin.
- Jedná se o neselektivní insekticidy, jejichž používání je umožněno v konvenčním zemědělství.
- Proti předchozímu období některé účinné látky již v seznamu uvedeny nejsou, neboť je již aktuálně nelze využívat ani v konvenčních ovocných sadech (jejich používání bylo zakázáno na úrovni EU, zákaz platí pro všechny členské země jednotně).
- K vyhledávání přípravků na ochranu rostlin, které uvedené účinné látky obsahují a nelze je tedy použít, lze využít Seznam registrovaných přípravků³³.
- Širokospektrální insekticidy byly vyřazeny na základě nepříznivých ekotoxikologických vlastností. Tradiční účinné látky doposud využívané proti klíčovým patogenům a škůdcům ubývají, což logicky směřuje k jejich nahrazování biologickými a dalšími nechemickými prostředky určenými pro ekologickou produkci. Předností těchto nechemických prostředků ochrany je především skutečnost, že nezanechávají rezidua a pokud ano, odbourávají se velmi rychle. Navíc, až na některé výjimky, jsou šetrné k necílovým organismům. Na druhou stranu je jejich účinnost pomalejší či nižší. Nezbytné je proto provádění preventivních a dalších podpůrných opatření.

V žádosti o poskytnutí dotace uvést, zda v daném kalendářním roce budou provedeny odběry a rozborů ovoce za účelem stanovení a zjištění dodržení limitu obsahu chemických látek.

- V případě, že žadatel v žádosti o poskytnutí dotace uvede „ANO“, budou tyto podmínky ověřovány v příslušném kalendářním roce a v případě zjištění porušení bude žadatel sankcionován.
- Pokud žadatel v žádosti o poskytnutí dotace uvede „NE“, nebudou tyto podmínky ověřovány.
- Pokud v příslušném kalendářním roce žadatel deklaroval plnění podmínek (ANO), ale v průběhu kalendářního roku zjistí, že tyto podmínky nemůže splnit (např. z důvodu náhlé přírodní katastrofy), musí podat na SZIF žádost o změnu žádosti o poskytnutí dotace, jinak bude neprovedení odběru, rozboru a nedoložení kopie záznamu posuzováno za porušení podmínky opatření.

4.4 Nejčastější chyby

Nastavení podmínek integrované produkce by mělo zajistit komplexní ochranu biodiverzity a podpořit produkci kvalitního ovoce. Největší hrozbou tak může být nevhodně nastavená ochrana proti chorobám a škůdcům, a to i za předpokladu dodržení omezení použití přípravků na ochranu rostlin vzhledem k zakázaným účinným látkám a dalším omezením, která jsou v rámci podmínek nastavena. Důležitou součástí IP je kvalifikované používání pesticidů v případě, že nelze regulovat škodlivé organismy na odpovídající úrovni jiným, šetrnějším, způsobem. Mělo by být snahou používat takové pesticidy, které mají co nejmenší vedlejší účinky jednak na lidské zdraví,

³³ Dostupné online na internetových stránkách <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/POR/>.

ale také na necílové organismy a životní prostředí.

Ke správnému nastavení ochrany porostů vede cesta přes sledování a vyhodnocování výskytu škůdců a klimatických faktorů, které výskyt škůdců ovlivňují. Pokud je sledování prováděno nedostatečně nebo dojde k nesprávnému vyhodnocení údajů ze sledování, může dojít k nevhodným ochranným zásahům. Efekt nevhodně zvolené ochrany se může projevit snížením biodiverzity nebo třeba vznikem reziduí v půdě či produktech. Toto je zvláště důležité také pro dodržení stanoveného sníženého limitu maximálního obsahu reziduí pesticidů v ovoci, které nově musí pro pobírání dotače pěstitelé plnit.

V podopatření IP ovoce jsou podmínkou podpory kromě rozborů ovoce na rezidua pesticidů také rozborů ovoce a půdy ke stanovení obsahu sledovaných těžkých kovů. Žadatel musí dodržovat správný postup při odběru vzorků. V případě, že nemá jasno ve způsobu odběru vzorků ovoce, může se poradit s pracovníky laboratoře, která bude vzorky rozborovat nebo s odborným svazem. Odběr vzorků půdy musí provádět osoba odborně způsobilá, která má osvědčení o akreditaci!

Častou chybou v předchozím programovém období bylo nedoložení kopie záznamů o provedených rozborech na SZIF. Kopii záznamů je možné doložit přes Portál farmáře.

S tím souvisí také správné **vedení záznamů** jak o meteorologických prvcích, tak záznamů o výskytu škodlivých organismů, a to včetně vyhodnocení sledovaných údajů. Sledování a zaznamenávání údajů je nutné provádět každý den ve stanoveném termínu (s výjimkou stacionárních zařízení, kde je tolerován i záznam „od-do“), vyhodnocení nikoli.

4.5 Co lze udělat navíc

Pokud se zemědělec rozhodne věnovat integrované produkci, je vhodné komunikovat s Ovocnářskou unií České republiky (<https://www.ovocnarska-unie.cz/>) a Svazem pro integrované systémy pěstování ovoce (www.sispo.cz), který se této problematice věnuje od počátku devadesátých let. Svaz mimo jiné vydává směrnice a metodiky pro integrované systémy pěstování ovoce, které jsou závazné pro jeho členy. Také v případě, pokud by se členem svazu nestal, jsou směrnice a metodiky vhodným zdrojem informací a návodů, které jdou nad rámec dotačních podmínek. Jsou zde k nalezení novinky k podopatření, seznamy laboratoří, kde lze provádět rozborů, dále jsou zde obsaženy informace o termínech školení atd. K orientaci v problematice ovocnářství rovněž výrazně napomáhá Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský v Holovousích (www.vsuoo.cz). Na těchto stránkách jsou k dispozici i různé certifikované metodiky, které jistě mohou být přínosné. Je to například Inovace integrované ochrany jaderovin, Metodika minimalizace obsahu reziduí pesticidů u peckovin s využitím ochrany rostlin a dlouhodobého skladování, Metodika ochrany ovoce proti škůdcům s důrazem na ochranu hmyzích opylovačů a mnohé další.

4.6 Použitá literatura

Webové stránky a dokumenty přístupné na těchto stránkách

Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce – <http://www.ovocnarska-unie.cz/sispo/>.

<https://www.agromanual.cz/cz/clanky/ochrana-rostlin-a-pestovani/sady-a-vinice/co-nas-ceka-v-integrované-ochrane-ovoce-v-roce-2023>.

5 Použitá literatura

Evropská legislativa

(dostupné na www.eur-lex.europa.eu)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2115/2021 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/2220 ze dne 23. prosince 2020, kterým se stanoví určitá přechodná ustanovení o podpoře z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) v letech 2021 a 2022 a kterým se mění nařízení (EU) č. 1305/2013, (EU) č. 306/2013 a (EU) č. 1307/2013, pokud jde o jejich zdroje a použití v letech 2021 a 2022, a kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, pokud jde o zdroje a rozdělení takové podpory v letech 2021 a 2022.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1172 ze dne 4. května 2022, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém v oblasti společné zemědělské politiky a uplatňování a výpočet správních sankcí v souvislosti s podmíněností.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a o změně směrnice Rady 91/414/EHS, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005 ze dne 23. února 2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a o změně směrnice Rady 91/414/EHS, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů.

Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeném dusičnanem ze zemědělských zdrojů. V ČR je implementována do tří národních předpisů (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, zákon o hnojivech č. 156/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Národní legislativa

(dostupné na www.eagri.cz/public/web/mze/legislativa/)

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, rostlinných biostimulantech a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském a intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.

Nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství.

Nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 331/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům.

Nařízení vlády č. 140/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření agrolesnictví.

Dokumenty zpracované Ministerstvem zemědělství

(dostupné na https://1url.cz/@mze_dotace)

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027.

Program rozvoje venkova 2014–2020.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-645-3.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-640-8.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2023, ISBN 978-80-7434-717-7.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-646-0.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 331/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství ve znění pozdějších předpisů, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2022, ISBN 978-80-7434-641-5.

Metodika k provádění nařízení vlády č. 81/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění opatření ekologické zemědělství, vydalo Ministerstvo zemědělství, 2023, ISBN 978-80-7434-718-4.

VEJVODOVÁ, Anna. Integrovaná produkce ovoce: informační materiál pro zemědělce. 2., aktualizované vydání. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2016. ISBN 978-80-7434-297-4.

Webové stránky a dokumenty přístupné na uvedených stránkách

Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce – <http://www.ovocnarska-unie.cz/sispo/>.

Ovocnářská unie České republiky (<https://www.ovocnarska-unie.cz/>)

Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský v Holovousích (www.vsuco.cz).

Český institut pro akreditaci, o.p.s., dostupný na www.cia.cz.

Ing. Vladan Falta, Ph.D.; BIOCONT LABORATORY spol. s r.o. – Co nás čeká v integrované ochraně ovoce v roce 2023, dostupné na <https://www.agromanual.cz/cz/clanky/ochrana-rostlin-a-pestovani/sady-a-vinice/co-nas-ceka-v-integrované-ochrane-ovoce-v-roce-2023>

Statistiky ČSÚ, dostupné na <https://www.czso.cz/>.

Ostatní zdroje

Údaje Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského o výměře sadů – na vyžádání.

Konzultace a poděkování

Informace obsažené v brožuře vychází z konzultací a materiálů od následujících odborníků. Za jejich čas, spolupráci a cenné připomínky jim tímto děkuji.

Martin Ludvík – Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce, Ovocnářská Unie

František Kocourek – Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i,

Michaela Čapková – Ústav zemědělské ekonomiky a informací

David Kuna, Denisa Nechanská – Ministerstvo zemědělství ČR

Poznámky:

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Autoři fotografií:

Denisa Nechanská, Archiv MZe

ISBN 978-80-7434-737-5

Praha 2023

